

ต่อยอดมาตรฐาน ISO 9001 สู่การรับรอง FSC

ปิยภัทร โตสีจวงวงศ์

บริษัท บิวโร เวิร์กส เซอทิฟิเคชัน (ประเทศไทย) จำกัด
piyapat.tosajjwong@th.bureauveritas.com

การส่งออกผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ไม้ในบ้านเรานับว่ามีวิกฤตและโอกาสในคราวเดียวกัน เพราะหากมองมาตรฐานของ **องค์การพิทักษ์ป่าไม้ (Forest Stewardship Council) หรือ FSC** เกี่ยวกับห่วงโซ่แห่งการคุ้มครอง Chain of Custody หรือ CoC ซึ่งเป็นความพยายามส่วนหนึ่งของการป้องกันการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าเพื่อทำอุตสาหกรรมซึ่งอาจมีผลต่อกลุ่มธุรกิจผลิตเฟอร์นิเจอร์ได้

ทั้งเป็นอุปสรรคขัดขวางการส่งออกและพรมแดนที่ปูต้อนรับสำหรับผู้ผลิตที่มีระบบบริหารที่แท้จริงและโปร่งใส ผู้ผลิตที่มีระบบบริหารคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9001 อยู่แล้วจึงเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและสามารถเริ่มต้นได้ก่อนใคร

บทบาทของ FSC และมาตรฐาน FSC CoC

องค์การพิทักษ์ป่าไม้ (Forest Stewardship Council) หรือ FSC เป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไรภายใต้ความร่วมมือของกลุ่มต่างๆ จากทั่วโลก อาทิ กลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ผู้ค้าไม้ ผู้ผลิตสินค้าจากไม้ และองค์กรผู้ให้การรับรองไม้หรือผลิตภัณฑ์จากไม้เพื่อจัดทำระบบการให้การรับรองไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ให้มีหลักประกันว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่ได้รับการประทับเครื่องหมาย FSC เป็นไม้หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ไม้จากป่าธรรมชาติหรือป่าปลูกที่มีการจัดการป่าอย่างถูกต้องตามหลักการที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ คือ มีการปลูกไม้แบบยั่งยืน

การรับรองทางป่าไม้ (forest certification) เป็นวิธีการใหม่ของวงการป่าไม้ทั่วโลก โดยการใช้การตลาดเป็นข้อกำหนดในการจูงใจให้

ปรับปรุงวิธีการจัดการป่าไม้ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายและมีการรับรองที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะเป็นการชักจูงให้กระทำตามโดยมีใบบังคับโดยกฎหมายหรือกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างที่เคยปฏิบัติมาในอดีต และประการสำคัญ วิธีการนี้สามารถช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ (stakeholders) หันหน้าเข้าหากันแล้วเดินไปตามหลักการของการพัฒนาแบบยั่งยืน

การรับรองป่าไม้ (FC) ได้มีการพัฒนาต่อจากการประชุม United Nation Conference on Environment and Development: UNCED ที่เมือง Rio de Janeiro ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 3-14 มิถุนายน พ.ศ.2535 ซึ่งมีข้อสรุปร่วมกันที่จะให้ความสนใจ 3 ประการหลัก คือ

1. ความหลากหลายทางชีวภาพ (biological diversity)
2. การเปลี่ยนแปลงของชั้นบรรยากาศ (climate change)
3. การต่อสู้กับการขยายตัวของทะเลทราย (combat desertification)

และได้มีการกำหนดหลักการป่าไม้ขึ้นมา (forest principles) สำหรับเป็นหลักในการนำไปปฏิบัติทั่วโลก และจากการประชุมการป่าไม้ของทวีปยุโรปที่กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ ในปี พ.ศ.2536 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดการป่าไม้แบบยั่งยืนขึ้น โดยจะต้องมีการดำเนินการอย่างมีมาตรฐาน และในการนำสินค้าออกจากป่าก็ต้องดำเนินการในลักษณะการจัดการป่าไม้แบบยั่งยืน รวมทั้งมีแนวความคิดเรื่องการติดฉลากรับรองสินค้าจากไม้ (labeling) และในปี พ.ศ.2543 ประเทศสมาชิกของ International Tropical Timber Organization: ITTO ได้มีการตกลงกันว่าให้ประเทศสมาชิกเสนอ

รายละเอียดการดำเนินการตามหลักการจัดการป่าไม้แบบยั่งยืนเพื่อจะ
ได้ใช้ในการปฏิบัติการต่อไป

หลังจากนั้นไม่นานมุมมองความต้องการที่จะจัดการป่าไม้แบบยั่งยืน (sustainable forest management) ได้แพร่หลายไปทั่วโลก ทำให้องค์กรเอกชนต่าง ๆ ที่มีข้อจำกัดในการโน้มน้าวให้รัฐบาลของประเทศบังคับการจัดการป่าไม้แบบยั่งยืนได้รวมตัวกันชักชวนให้ผู้บริโภคเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ไม้และกระดาษที่มาจากป่าไม้ที่มีการจัดการแบบยั่งยืน ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ผู้ผลิตเริ่มหันมาสนใจต่อทรัพยากรมากขึ้น จึงได้เกิดมิติใหม่ในวงการป่าไม้ของโลก คือ การรับรองทางป่าไม้ (forest certification) ด้วยความสมัครใจเพื่อป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ทั่วโลก

เพื่อขอจัดความสับสนในหมู่ผู้บริโภคและผู้ผลิต และหาข้อยุติเรื่อง FC จึงได้เกิดมีการรวมตัวกันระหว่างตัวแทนองค์กร สิ่งแวดล้อม นักวิชาการป่าไม้ ผู้ค้าไม้ องค์กรชุมชนท้องถิ่น สมาคมป่าชุมชน และสถาบันรับประกันผลผลิตป่าไม้ ร่วมกันจัดตั้งองค์กรที่เรียกว่า Forest Stewardship Council หรือ FSC ขึ้นมา เพื่อสนับสนุนการจัดการป่าไม้ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม รวมทั้งผลตอบแทนที่ดีต่อภาคเศรษฐกิจและสังคม (environment, economic and social) โดยเน้นถึงการจัดการป่าไม้ที่ดีและมีเป้าหมายที่จะประเมินและมีการแต่งตั้งผู้ให้การรับรอง (certifier) เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนามาตรฐานระดับชาติ (national standard) สำหรับการจัดการป่าไม้ โดยการจัดการให้การศึกษาและฝึกอบรม FSC ได้ประชุมกลุ่มพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและผู้จัดการป่าไม้ที่เมืองวอชิงตันดีซี ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2535 ซึ่งทำให้เกิดการแต่งตั้งคณะกรรมการชั่วคราว (interim board) ขึ้นมาเพื่อ

ดำเนินการปรึกษาหารือและพัฒนาหลักการและมาตรฐาน (principles and criterias) เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการรับรอง (certification)

ต่อมาได้มีการประชุมเพื่อร่วมก่อตั้งองค์การขึ้นที่เมืองโตรอนโต ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2536 ประกอบด้วยผู้เข้าประชุม 130 คน จาก 25 ประเทศ และได้มีการลงมติให้ FSC เป็นองค์การที่มีสมาชิกและเลือกคณะกรรมการบริหารขึ้นมา โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมือง Oaxaca ประเทศเม็กซิโก โดยมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งองค์การเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีระบบการจัดการป่าไม้ เพื่อการค้าทั่วโลกให้เหมาะสมมีแนวทางครอบคลุม 3 ประการหลัก คือ

1. **การจัดการป่าไม้ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม** มีการใช้ทรัพยากรป่าไม้ที่คงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพของป่า และมีความสมดุลทางระบบนิเวศน์

2. **การจัดการป่าไม้เพื่อสังคม** เป็นการช่วยเหลือชุมชนในท้องถิ่นให้ได้รับผลประโยชน์จากป่าไม้ในระยะยาวและการจัดการป่าไม้ที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่คุ้มค่า

ทั้งนี้ภารกิจขององค์การ FSC คือ

1. **เป็นผู้กำหนดหลักการและมาตรฐานในการจัดการป่าไม้เพื่อการค้า** สำหรับใช้กับป่าไม้ทั่วโลกที่มีการจัดการป่าไม้เพื่อการค้า โดยผ่านผู้ให้การรับรอง ซึ่งมาตรฐานเหล่านี้จะสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและสถานการณ์

2. **แต่งตั้งผู้ให้การรับรองเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและออกใบรับรองให้กับผู้ประกอบการ** ว่ามีคุณสมบัติตามหลักการและมาตรฐานตามที่ FSC กำหนด และสามารถให้ใช้ตราสัญลักษณ์ของ FSC กับผลิตภัณฑ์ได้

3. **เป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการป่าไม้** โดยการให้การศึกษาดูงานและฝึกอบรม สนับสนุนและให้การช่วยเหลือองค์กรอื่น ๆ และผู้สนใจในการจัดการป่าไม้ที่ดี เช่น ช่วยเหลือในการวางแผน และกำหนดมาตรฐานการจัดการป่าไม้

4. **ช่วยเหลือและสนับสนุนนโยบายทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ** ที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

5. **จัดตั้งหน่วยงานเพื่อการค้นคว้า ศึกษาวิจัย** เกี่ยวกับการจัดการป่าไม้ที่ดี

6. **จัดการหาเงินทุนที่จะต้องใช้ในองค์กรเพื่อดำเนินงานตามวัตถุประสงค์** ทั้งที่ได้รับความบริจาคจากบุคคลภายนอก หรือในรูปแบบของสิทธิพิเศษต่าง ๆ ในการกระทำการใด ๆ โดยไม่ขัดกับกฎหมายและข้อบังคับ

FSC มีวิธีปฏิบัติสำหรับผลิตภัณฑ์และการจัดการป่าไม้ในลักษณะของความสมัครใจ ปัจจุบันมีพื้นที่ป่าที่ได้รับการรับรองจาก FSC รวมกันถึง 90 ล้านไร่และมีแนวโน้มขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในจำนวนนี้มีประเทศคู่แข่งของไทยรวมอยู่ด้วย เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม นอกจากนี้กลุ่มประเทศป่าไม้เขตร้อนได้มีข้อตกลงจากกลุ่มสมาชิกของ ITTO ว่าตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2543 เป็นต้นไป สินค้าที่เกี่ยวข้องกับไม้จะทำการส่งออกจากประเทศเขตร้อนเพื่อไปจำหน่ายในต่างประเทศจะต้องเป็นสินค้าไม้ที่มาจากพื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับการรับรองด้านการจัดการป่าไม้เท่านั้น

มาตรฐาน FSC สำหรับการรับรอง CoC (FSC Standard for Chain of Custody Certification) กำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ซื้อว่าผลิตภัณฑ์นั้นถูกผลิตจากไม้ป่าที่ได้รับการควบคุมเป็นอย่างดี และเนื่องจากผลิตภัณฑ์จากไม้นั้นมีโอกาสผสมปนเปกันได้ง่าย อีกทั้งยังอาจมีการใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ **มาตรฐาน FSC** จึง

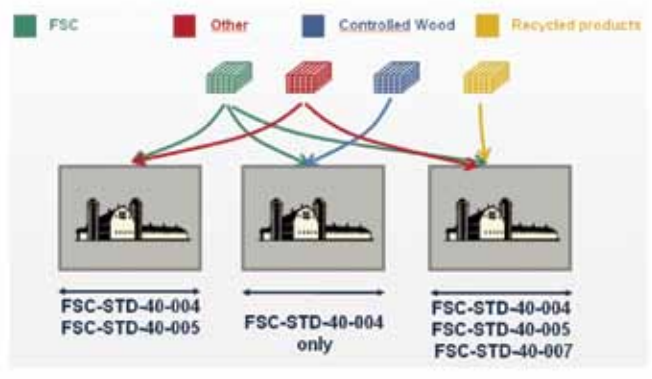
มีกำหนดไว้เฉพาะทาง อาทิ

- FSC-STD-40-004 เป็นมาตรฐานสำหรับผู้ผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์รับรอง FSC

- FSC-STD-40-005 เป็นมาตรฐานสำหรับตรวจประเมินองค์การของไม้ควบคุม FSC

- FSC-STD-40-007 เป็นมาตรฐานสำหรับการใช้วัตถุดิบซ้ำในกลุ่มผลิตภัณฑ์ FSC และโครงการที่รับรอง FSC เป็นต้น

ดังนั้น สิ่งสำคัญในระบบการผลิตจึงเป็นเรื่องของการคัดแยก ชั่งปั่ง และสอบกลับได้ตลอดกระบวนการตั้งแต่การจัดซื้อวัตถุดิบรับเข้า ผลิต ประกอบ บรรจุ จนถึงส่งมอบ จึงเป็นเรื่องไม่ยากเกินไปนักสำหรับผู้ผลิตและผู้ส่งมอบที่ได้รับการรับรองระบบบริหารคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9001 จะสามารถประยุกต์ใช้มาตรฐาน FSC เนื่องจากมีระบบการคัดแยก ชั่งปั่งและสอบกลับเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ทั้งนี้วัตถุดิบที่นำมาใช้จึงต้องมาจากป่าไม้ที่ได้รับการรับรอง FSC หรือมาจากแหล่งที่ได้รับการควบคุมมาตรฐานไม้ควบคุม FSC (FSC-STD-40-005)

ในกรณีที่ผู้ผลิตหรือผู้ส่งมอบมีการนำไม้อื่นเข้ามาร่วมใช้ ในกระบวนการผลิตสามารถขอการรับรองมาตรฐาน FSC-STD-40-004 และ FSC-STD-40-005 ได้ แต่การคัดแยกไม่ให้มีไม้อื่นผสมอยู่กับผลิตภัณฑ์ที่เป็น FSC (ตามมาตรฐาน FSC-STD-40-004) จำเป็นต้องมีการดำเนินการที่รัดกุมเป็นอย่างมาก มิฉะนั้นแล้วผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจะกลายเป็นผลิตภัณฑ์จากไม้ควบคุม FSC หรือไม่อาจอ้างความเป็นไม้ FSC ได้ เนื่องจากไม่สามารถพิสูจน์แหล่งที่มาของไม้ได้ทั้งหมด

ไม้ควบคุม FSC คือ ไม้หรือเยื่อที่ได้รับการตรวจประเมินจากผู้ให้การรับรองถึงแหล่งที่มาของไม้ตามกฎหมาย โดยที่ ต้องเป็นไม้

ที่มาจาก “5 ไม้” คือ

1. ไม่เป็นการตัดหรือเก็บเกี่ยวโดยผิดกฎหมาย
2. ไม่เป็นไม้จากป่าปลูกที่มีการละเมิดสิทธิ
3. ไม่เป็นไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์
4. ไม่เป็นไม้จากป่าที่ถูกแผ้วถางเพื่อทำไร่หรือการอื่นที่ไม่ใช่การปลูกป่า
5. ไม่เป็นไม้จากป่าที่มีการตัดต่อพันธุกรรม

ทั้งนี้มาตรฐานที่ใช้เพื่อการรับรองป่าไม้เพื่อควบคุมไม้กลุ่ม “5 ไม้” ดังกล่าวจะเป็นรหัส FSC-STD-30-010 นอกเหนือจากนี้ FSC ยังได้จัดทำเอกสารคู่มือในการจัดการป่าไม้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานนี้ ได้แก่ Controlled Wood Guide for FSC Chain of Custody Certified, Companies Information Matrix และ District of Origin

พื้นฐานการสอบกลับได้ และ CoC

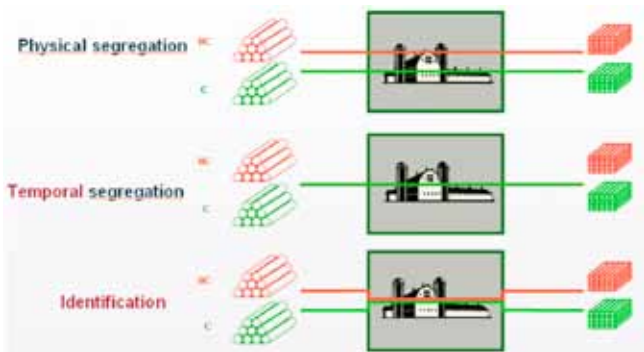
การสอบกลับได้เป็นข้อกำหนดหนึ่งของมาตรฐาน ISO 9001 ซึ่งต้องอาศัยการชั่งปั่ง (บ่งชี้หรือระบุ แปลจาก Identification) โดยพื้นฐานของการชั่งปั่งเป็นการแยกแยะและทำให้เป็นที่เข้าใจว่าจะอะไรเป็นอะไร โดยเฉพาะวัสดุที่มีรูปร่าง สี สันเหมือนกันและมีความแตกต่างอยู่ภายในหรือองค์การมีความต้องการให้เกิดความแตกต่าง และเมื่อภายหลังจากการแยกแยะออกเป็นกลุ่ม ประเภท หรือพวกได้ การสอบกลับถึงที่มาหรือประวัติของกลุ่มดังกล่าวจะสามารถทำได้โดยง่าย ดังนั้น ในวงการอุตสาหกรรมจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการชั่งปั่งและสอบกลับได้ เนื่องจากการผลิตเป็นการทำซ้ำ ๆ กัน ในขณะที่ผลผลิตที่ออกมาจากการทำงานที่ซ้ำกันนั้นจำเป็นต้องแยกแยะให้ออกเนื่องจากมีโอกาสจะถูกขายไปต่างที่กัน ตัวอย่างง่าย ๆ ในการผลิตรถยนต์จะมีแบบ รุ่น และสีที่เหมือนกันที่ผลิตในวันเดียวกันจำนวนมากกว่า 1 คัน และรถยนต์ที่ดูเหมือนกันหมดเหล่านี้จะถูกขายให้เจ้าของคนละคนกัน ซึ่งหากมีรถยนต์คันหนึ่งคันใดที่เจ้าของต้องการทราบประวัติการผลิต การสอบกลับจะทำได้ยากมากหากรถยนต์แต่ละคันไม่ได้รับการชั่งปั่งมาตั้งแต่เริ่มการผลิตในขั้นตอนแรก ๆ เป็นต้น

การสร้างห่วงโซ่แห่งการคุ้มครอง หรือ Chain of Custody ถือว่าการสอบกลับได้เป็นกุญแจสำคัญและเงื่อนไขของการสอบกลับได้ จำเป็นต้องมีมากกว่าตราประทับหรือสติ๊กเกอร์เครื่องหมาย FSC เนื่องจากหากเรามองซึ้งหนึ่งต้นจากป่าไม้ที่ได้รับการรับรอง FC ทุกอนุของไม้จากซุงท่อนนั้นสามารถสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ FSC ได้ แต่หากมีการ

ปนเปื้อนจากไม้ที่ไม่สามารถพิสูจน์ที่มาได้เพียงเล็กน้อยก็จะกลายเป็นไม้ควบคุมไปในทันที และหากมีการจัดการที่ไม่ดีพอจะแยกแยะให้ทราบถึงปริมาณที่ปนเปื้อนมาหรือส่วนที่ปนเปื้อนมาจะไม่สามารถอ้างความเป็นไม้ FSC ได้เลย ดังนั้น การสอบกลับได้และการที่บ่งชี้จึงถือเป็นจุดแข็งขององค์กรที่ได้รับการรับรอง ISO 9001 แล้วในการต่อยอดไปสู่การรับรอง FSC

องค์กรที่ใช้ไม้เป็นวัตถุดิบอาจเป็นอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมการอัดไม้แล้วปิดผิวที่เรียกว่า ไม้อัด ไม้พาติเคิลบอร์ด หรือไม้ MDF ปาร์เก้ ของใช้ในครัวเรือนทำด้วยไม้ เครื่องประดับไม้ เครื่องเทศ เครื่องหอม ตลอดจนผลิตภัณฑ์จากขี้เลื่อย การที่อุตสาหกรรมเหล่านี้จะใช้ไม้ FSC ทั้งหมดโดยไม่มีไม้อื่นปนเลย จะเห็นว่ายากมากโดยเฉพาะในระยะเริ่มต้น นอกเหนือจากการปนกันของวัตถุดิบมาได้ทั้งวัตถุดิบที่เป็นไม้และเป็นอาจเป็นเศษไม้ซึ่งเป็น By-Product ได้เช่นกัน

ถึงแม้ว่ามาตรฐาน FSC จะยอมให้มีการแสดงถึงการปนเปื้อนของวัตถุดิบหรือวัสดุประกอบโดยระบุเป็นอัตราส่วนของการปน (percentage claim) หรือใช้การประเมินจากปริมาณการขาย (credit claim) อย่างไรก็ตาม การที่บ่ง แยกแยะวัตถุดิบและวัสดุที่ใช้ยังคงต้องมีการจัดการที่ชัดเจนอยู่ดี

หากพิจารณาจากภาพจะเห็นได้ว่าการแยกแยะแบบเด็ดขาดทำได้ก็ต่อเมื่อกระบวนการสั่งซื้อวัตถุดิบ จัดเก็บวัตถุดิบ ผลิต ประกอบ บรรจุผลิตภัณฑ์ตลอดจนการจัดส่งต้องแยกกันให้ชัดเจนระหว่างไม้และวัสดุจาก FC กับวัสดุและไม้ควบคุม (ทั้งนี้หากเป็นไม้ FC กับไม้อื่น ๆ การรับรองจะจัดเป็นไม้ควบคุมทั้งสิ้น) การแยกแยะกันแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดทำได้ยากมาก โดยเฉพาะส่วนที่เป็นเศษหรือมีการนำ

เศษกลับมาใช้ รวมทั้งไม่ง่ายสำหรับโรงงานที่ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาก่อนเพื่อรองรับการจัดการแบบนี้มาก่อนเป็นอันดับแรก ณ ปัจจุบันกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดเล็กหรืออุตสาหกรรมในครัวเรือนอาจจะเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพดำเนินการในลักษณะนี้โดยเริ่มต้นผลิตงาน FSC จากวัตถุดิบที่มาจากไม้ FC ทั้งหมด

ทางเลือกในลักษณะของรูปที่ 2 และ 3 จึงเป็นแนวทางที่ถูกนำมาใช้กันค่อนข้างกว้างขวางและเมื่อพยายามเพิ่มปริมาณไม้ FC เข้าไปในกระบวนการผลิตก็จะทำให้การแยกแยะลดความยุ่งยากลงไปพร้อมกับอัตราส่วนการปนเปื้อนก็จะน้อยลงไปด้วย

พิจารณาต่อไปในทางปฏิบัติของการแยกแยะจากรูปที่ 2 มีข้อดีตรงที่การที่บ่งแยกแยะจำเป็นต้องมีความชัดเจนมากนัก เนื่องจากแนวทางปฏิบัติอยู่ที่การพิสูจน์อัตราส่วนให้ดี เช่น หากมีวัตถุดิบที่เป็น FC ต่อไม้ควบคุมอยู่ที่ 60:40 ตั้งแต่ตอนรับซื้อ สุดท้ายเมื่อผ่านกระบวนการผลิตออกมาผลิตภัณฑ์จะมีสัดส่วนการปนอยู่ที่ 60:40 โดยปริมาตรหรือน้ำหนัก และแน่นอนว่าเศษเหลือจากกระบวนการผลิต

ทั้งหมดจะมีอัตราส่วนการปนอยู่ที่ 60:40 เช่นกัน ทั้งนี้หากนำเศษไปใช้ในกระบวนการต่อไปอัตราส่วนการปนต้องถูกคำนวณใหม่เพื่อพิสูจน์กันต่อไปว่าผลิตภัณฑ์จาก By-Product นั้นจะสามารถระบุ Percentage หรือ Credit เท่าไร การดำเนินการแยกแยะในแบบที่ 2 นี้เหมาะสมกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้ไม้สับ เศษไม้มากกว่ากลุ่มแปรรูปท่อนไม้หรือว่ากันง่าย ๆ คือ เหมาะกับงานผลิตไม้อัดมากกว่ากลุ่มเฟอร์นิเจอร์

การแยกแยะในแบบที่ 3 จำเป็นต้องใช้การชี้บ่งกันเต็มที่เรียกกันว่าจากซุงที่เป็น FC หนึ่งต้นเมื่อมีการเลื่อยตัดแบ่งออกเป็นท่อนท่อนไม้จากซุงต้นนั้นจะเป็นท่อนไม้ที่ใช้กับผลิตภัณฑ์ FSC ได้ทั้งหมด การป้องกันไม่ให้นับกับไม้อื่นจะเริ่มต้นกันตั้งแต่ตรงจุดนี้ (นึกภาพต่อไปอีกนิดว่าหากสามารถแยกเศษและชี้เลื่อยออกไปได้จากไม้อื่น เศษและชี้เลื่อยก็สามารถนำไปผลิตผลิตภัณฑ์ FSC ได้) การแยกแยะกลุ่มไม้สำหรับผลิตภัณฑ์ FSC อาจใช้การแยกวางกองแล้วติดป้ายแสดงหรืออาจใช้การทาสีหัวไม้หรือประทับตราได้โดยไม่ยาก การดำเนินการในทำนองนี้จะเป็นในทุกขั้นตอนของการแปรรูปไม่ว่าจะเป็นตัด แต่ง ไล กลึงจนถึงขัดผิวและทำสี ดังนั้น ก่อนการประกอบจะสามารถแยกกลุ่มได้ชัดเจนว่าส่วนประกอบหรือวัสดุชิ้นไหนเป็นวัสดุจากไม้ควบคุม ดังนั้น การแสดงอัตราส่วนการปนเมื่อเป็นผลิตภัณฑ์แล้วจะสามารถทำได้ทั้งในระบบ Percentage และ Credit

ขอย้ำกันอีกครั้งหนึ่งว่าหากมีวัสดุหรือไม้อื่นปนการจัดการจะเป็นมาตรฐานไม้ควบคุม FCS (FSC-STD-40-005) เท่านั้น ดังนั้น การ

ชี้บ่งและแยกแยะที่อธิบายข้างต้นเป็นหลักในการจัดการระหว่างไม้ FCS จากป่าไม้ที่ได้รับการรับรอง (Forest certification: FC) กับไม้ควบคุมที่ระบุที่มาได้ว่าไม่มีลักษณะ "5 ไม" หรือมาจากองค์การที่ได้รับการรับรอง FSC-STD-40-005 แล้ว

การชี้บ่งเริ่มต้นจากการตัดไม้ที่ต้องสามารถยืนยันซุงทุกท่อนว่ามาจากป่าไม้ที่ได้รับการรับรอง การยืนยันสามารถใช้การกำหนดเป็นปริมาตรหรือใช้การตีตราซุงที่ตัดได้

ไม้ท่อนจากการแปรรูปซุงชี้บ่งได้จากการติดป้าย ประทับตรา ทาสีหัวไม้หรือแยกกองเก็บ

การจัดแบ่งพื้นที่ แยกกองเก็บ และแบ่งแยกขั้นตอนการประกอบเป็นพื้นฐานของการจัดการในกระบวนการประกอบ ควรให้ความสำคัญกับวัสดุที่ใช้ประกอบ เช่น สลักยึด พุก ลิ่มที่ทำจากไม้ด้วย เนื่องจากวัสดุประกอบดังกล่าวอาจไม่สามารถสอบกลับที่มาของไม้ได้

เท่ากับไม้ท่อนที่ผ่านการแปรรูปมาจากกระบวนการก่อนหน้านี้นอกจากนี้องค์การอาจจ้างผลิตส่วนประกอบมาจากผู้รับเหมาภายนอก การสอบกลับแหล่งที่มาของไม้จากผู้รับเหมาต้องทำได้เช่นกัน

ดังนั้น ในเบื้องต้นของการจัดการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐาน FSC การซื้บ่งและสอบกลับได้ของแหล่งที่มาของไม้เป็นเรื่องสำคัญ อุปสรรคของผู้ผลิตและผู้ส่งมอบในประเทศไทยในอันดับต้น ๆ คือ การรับรองป่าไม้นั้นยังทำได้ไม่มากนักทั้ง ๆ ที่เรามีการปลูกป่าเพื่ออุตสาหกรรมมานานพอสมควรแล้ว นอกจากนี้การทำอุตสาหกรรมป่าไม้ที่เน้นป้อนวัตถุดิบสู่ภาคการผลิตเฟอร์นิเจอร์ก็มีจำนวนจำกัด ดังจะสังเกตเห็นได้ว่าไม้ยางพาราที่นำมาใช้ในอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ส่วนใหญ่มาจากสวนยางที่ปลูกเพื่อกรีดยางเป็นหลัก ส่วนไม้พันธุ์อื่นได้แก่ ไม้สัก ไม้มะค่า ไม้เต็ง หรือไม้รังที่มาจากป่าปลูกนั้นมีจำนวนที่จำกัดมาก ๆ และหากคัดเฉพาะป่าปลูกที่ได้รับการรับรองก็จะเหลือจำนวนเพียงน้อยนิด

การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสำหรับวัตถุดิบที่เป็น FSC สำหรับผู้ผลิตและผู้ส่งมอบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ในบ้านเรา อาจจะต้องมองไปที่การนำเข้าไม้หรือชิ้นส่วนประกอบที่เป็น FSC ก่อน ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมไม้อัด ไม้ลามิเนต หากต้องการใช้วัตถุดิบในประเทศเป็นหลัก อาจต้องส่งเสริมการปลูกป่าไปพร้อมกับใช้การรับรองเป็นไม้ควบคุม FSC แล้วค่อยเพิ่มระดับการใช้ไม้ FSC ไปในอนาคต

สุดท้ายนี้ขอใช้คำคมว่า **“ทุกสิ่งที่เป็นความสำเร็จต้องมีจุดเริ่มต้นเสมอ”** และยังเป็นความยากลำบากมากเท่าไรความสำเร็จยิ่งน่าชื่นชมมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น การรังสรรค์ผลงานที่มีทั้งศิลปะและความรับผิดชอบต่อคนและโลกจึงเป็นสิ่งที่ลูกค้าเฟอร์นิเจอร์และงานไม้ในอนาคตให้ความสำคัญ ราคาของผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มสูงขึ้นไม่ได้อยู่ที่ป้ายเครื่องหมาย FSC แต่มาจากความไว้วางใจที่ผู้ผลิตให้ความสำคัญในทุกกระบวนการ เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้ถูกใช้อย่างรู้คุณค่า และให้คำมั่นว่าจะมีป่าไม้อยู่ในโลกสีเขียวใบนี้ต่อไปชั่วลูกชั่วหลาน

QM

เอกสารอ้างอิง

1. www.108wood.com
2. www.fsc.org
3. www.fsccanada.org

